

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze diplomové práce

Obec a komunální volby

Martina Moravcová

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Diplomová práce se zabývá analýzou komunálních voleb v obci Tutleky konaných v období od 10. - 11. října 2014. Práce je rozčleněna na 2 hlavní části. V první, teoretické části jsou představeny, na základě studia relevantní literatury a zákonů, základní pojmy vztahující se k problematice obcí a k problematice voleb do zastupitelstev obcí. Jsou zde tedy charakterizovány občané obce, území obce, struktura obecních orgánů a rozpočet obce, v rámci komunální problematiky pak volební orgány a průběh voleb. Druhá, praktická část je věnována představení obce, její základní charakteristiky a následně aplikaci zvolené problematiky na konkrétní obec. Nedílnou součástí této části je také dotazníkové šetření, ve kterém byl zjišťován názor voličů na komunální volby a také na zastupitelstvo v dané obci.

Klíčová slova

český statistický úřad, komunální volby, obec, okrsková volební komise, orgány obce, rozpočet obce, zahájení hlasování, ukončení hlasování, volební zákon, vyhlášení výsledků

Cíl práce

Cílem práce bude zpracování komplexní právní úpravy problematiky komunálních voleb v obci z pohledu úřadu zajišťujícího volby. V praktické části práce se autorka zaměří na aplikaci teoretických zjištění v podmínkách konkrétní obce. Východiskem bude ověření teoretických poznatků v praxi, na konkrétní případové studii. Analyzovány budou komunální volby konané v termínech 10. - 11. října 2014. Dílčím cílem práce bude také v rámci zvoleného tématu popsat obecní samosprávu v České republice a její orgány ve vazbě na úkoly zajišťující ve volbách. Posledním, dílčím cílem bude zjištění názoru voličů na komunální volby a na zastupitelstvo konkrétní obce.

Metodika práce

Práce bude logicky členěna do dvou částí, na teoretickou a praktickou, které budou vzájemně provázány. První kapitola bude zaměřena na teoretická východiska. Nejprve bude zkoumána a analyzována problematika v oblasti územě samosprávných celků ve vazbě k volbám a poté v druhé části problematika voleb do zastupitelstev obcí. Druhá kapitola, praktická část bude rozdělena taktéž na dvě důležité části. První částí bude aplikace komunální problematiky na konkrétní obec a druhá část bude věnována dotazníkovému šetření v rámci příslušné obce na vymezeném vzorku respondentů, tedy

občanech. Na základě shrnutí výsledků zkoumání z teoretické a praktické části bude vyvozen závěr.

Teoretická část

Teoretická část se bude zabývat charakteristikou problematiky komunálních voleb a územně samosprávných celků. V první řadě bude nutností studium relevantní literatury k tématu. V případě této práce se bude jednat o literaturu vztahující se k problematice teorie komunálních voleb a také právních předpisů upravující fungování obcí. Nejprve budou ze získaných pramenů, vyhledány a vybrány potřebné informace, následně roztříděny podle klíčových znaků. Budou tedy charakterizovány pojmy týkající se obce a komunálních voleb.

Praktická část

Práce je chápána jako případová studie. V této části bude charakterizována konkrétní obec, kdy budou získány údaje, za pomoci strukturovaných osobních rozhovorů se starostou a místostarostkou obce a také analýzou webových stránek obce. Dalším podkladem budou informace, které budou získány za pomoci strukturovaného osobního rozhovoru s vedoucí organizačně - správního odboru, pověřeného obecním úřadem v Kostelci nad Orlicí. Pro potřeby této práce bude sloužit jako hlavní zdroj dat volební dokumentace, popřípadě další podklady poskytnuté obecním úřadem v Tutlekách a pokyny pro postup okrskových volebních komisí při realizaci závazného systému zjišťování a zpracování výsledků voleb do zastupitelstev obcí vydané Českým statistickým úřadem. Cílem praktické části bude aplikace a interpretace teoretických poznatků na konkrétní vybranou obec.

Nedílnou součástí praktické části bude výzkum, který bude proveden formou dotazníkového šetření na vybraném vzorku respondentů. Jeho vyhodnocení se bude týkat zjištění povědomí občanů o komunálních volbách a postavení zastupitelstva v konkrétní obci. Budou zde zjišťovány názory a postoje voličů k výše uvedené problematice.

Závěr

Diplomová práce si kladla za cíl v rámci zvoleného tématu zpracování komplexní úpravy komunálních voleb z pohledu úřadu zajišťujícího volby a poté aplikaci teoretických zjištění v podmínkách konkrétní obce. Dílčím cílem, bylo popsat obecní samosprávu a její orgány a také formou dotazníkového šetření, zjištění názorů voličů v konkrétní obci

na komunální volby a na zastupitelstvo. Přínosem této práce je tedy pohled na komunální volby v konkrétní obci – Tutleky a zjištění názorů voličů v této obci.

Jak již bylo řečeno, oblast komunálních voleb je bezesporu vyvíjející se a měnící se součástí politického systému. Po roce 1989 volby v České republice učinily veliký krok vpřed. Například přibýly nové oblasti či způsoby voleb. V současné době lze říci, že téměř každý rok se naskýtá příležitost, některých voleb se účastnit a vyjádřit tak svůj názor. Volby jsou neustále aktuálním tématem, jímž je důležité se zabývat.

Na komunální politiku lze nahlížet z několika hledisek. Tím nejdůležitějším faktorem je velikost obce podle počtu obyvatel. Obec Tutleky se řadí do kategorie nejmenších obcí. Celkový počet obyvatel je převážně pořád na stejné úrovni. Obyvatelstvo je národnostně jednotné, tudíž, lze předpokládat, že občané vedou poklidný život bez větších potíží, které by měly vliv na jejich veřejný či politický život.

Lze ve větší míře říci, že do zastupitelstva nejmenších obcí kandidují převážně nezávislí kandidáti a že je zde malý nebo vůbec žádný podíl politických stran. Kandidatura je brána spíše jako nutnost a v podstatě vůbec není důležité, za koho kandidát kandiduje. V případě této obce bylo výše uvedené tvrzení pravdivé, jelikož v hlasovacím lístku, byli uvedeni pouze kandidti, kteří vystupovali jako nezávislí.

Na druhé straně zastupitelé chtějí stále více mezi sebou členy nové s různými pohledy a nápady. V této obci bylo dost kandidujících členů, což bylo překvapením. Bohužel se mezi stávající členy zastupitelstva dostali pouze dva noví členové. Zde by autorka doporučila prezentování kandidátů ještě před volbami, aby občané obce měli přehled o jejich slibech do dalšího volebního období. Občané by tak znali názor kandidátů a to by mohlo ovlivnit jejich volbu.

Analýza komunálních voleb se zpočátku jevila, jako velmi úzké téma. Jednalo se o analýzu pouze jednoho typu voleb, která byla omezena jedním územím. Lze konstatovat, že v menších obcích téměř neexistuje konkurenční boj. Boj o moc a peníze. Lidé při své volbě často vycházejí ve většině případů z osobních vztahů, tedy z úzkých vazeb mezi voličem a kandidátem. Toto uvedené tvrzení se potvrdilo prostřednictvím zodpovězení otázky v dotazníkovém šetření, kdy 82 respondentů odpovědělo, že některé nebo všechny uvedné kandidáty na hlasovacím lístku znali. Tento výrok byl potvrzen zároveň další otázkou: „Čím jste byli ovlivněni při výběru kandidáta?“ i z této otázky vyplynulo,

že občané byli ovlivněni osobností kandidáta, znalostí kandidáta, známostí, prací v obci či tím co kandidát pro obec ve volbním období vykonal.

Pro zjištění názoru voličů na komunální volby byly položeny výzkumné otázky, které se zabývaly průběh voleb, účast voličů ve volbách a důležitost komunálních voleb. Z dotazníkového šetření vyplývá, že pro 95 % občanů byla účast u voleb důležitá a že se komunálních voleb účastnili z důvodu ovlivnění složení zastupitelstva obce. Lze tedy říci, že občané projeví o komunální volby zájem a chtějí svým hlasem ovlivnit výsledky. Z hlediska hodnocení voleb, občané kladly největší důraz na komunální volby. Důvodem bylo ovlivňování dění v obci a tím i ovlivňování jejich společenského života. Co se týče průběhu voleb, tak cca 99% občanů bylo spokojených.

V rámci zjištění názoru občanů na zastupitelstvo obce, byly položeny výzkumné otázky, které zjišťovaly, zda občané vyžadují změnu v obsazenosti zastupitelstva nebo v osobě reprezentující obec. Dále zkoumaly důvod volební účasti. Z dotazníkového šetření vyplývá, že v rámci spokojenosti občanů s prací zastupitelstva, by podpořili současné zastupitele. Jako důvod spokojenosti občané uvedly dobré hospodaření obce, pořádání kulturních akcí, spokojenost s veškerou činností obce a mnoho dalších. Z toho vyplynulo, že starosta obce je považován za realizátora uvedených činností, proto by též občané preferovali starostu předchozího volebního období. Zde je nutné se zamyslet nad otázkou: Pokud jsou občané celkově spokojeni s hospodařením obce a zlepšováním životního prostředí, žijí tedy vyrovnaný a poklidný život, bez jakýchkoli problémů či rozporů, proč by tedy měli vyžadovat změnu v zastupitelstvu či v osobě starosty?

Autorka práce zjistila, že orientace v poměrně rozsáhlých právních předpisech, které upravují volební problematiku, je značně složitá. Se složitostí voleb se bohužel nic provést nedá, protože mají jasně stanovenou metodiku. Z hlediska obce byly všechny úkoly, dle metodiky a zákona splněny, což kladně potvrdili i občané obce. Nebyly podány žádné stížnosti.

Z hlediska fungování obce, je také důležitá znalost zákonů spojených s obcí. Proto autorka navrhuje doplnit do zákona povinnost absolvování právního školení pro starosty, jelikož můžeme říci, že starosta, jako představitel obce prezentuje rozhodnutí zastupitelstva navenek, stojí v čele obecního úřadu a je tedy důležitou součástí této obce. Tento krok může být finančně náročnější, ale mohl by zlepšit a zefektivnit fungování samosprávy v České republice.

Co se týče organizace komunálních voleb, tak financování bylo také určitě náročnější i když vynaložené finanční prostředky byly hrazeny ze státního rozpočtu. Z hlediska obecního úřadu a časové náročnosti na přípravu a zařizování průběhu voleb v obci je nutné podotknout, že nelze současně zařizovat komunální volby a řešit povinnosti obce. To znamená omezení či dokonce přerušování úkolů obecního úřadu a starosty obce v době přípravy voleb.

Dále lze předpokládat, že pro průběh voleb mimo delegované kandidáty, by určitě bylo vhodné oslovit opět stejné členy komise, z důvodu jejich zkušeností již v předešlých volbách. Tím by bylo docíleno hladkého průběhu voleb bez zbytečných problémů, které by mohly nastat z důvodu nevědomosti či nezkušenosti.

Seznam použitých zdrojů

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009, 250 s. Politologie (Grada). ISBN 978-802-4729-084

BARTÁK, [ilustrace Miroslav a Editor Jiří ČERNOHORSKÝ]. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2010: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Vyd. 1. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2010, 250 s. Politologie (Grada). ISBN 978-802-5486-603

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, *Pokyny pro postup okrskových volebních komisí při realizaci závazného systému zjišťování a zpracování výsledků voleb do zastupitelstev obcí*. Červen 2014, č. j: 888 / 2014, Moraviapress

Internetové zdroje

Předpis č. 491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, aktuální znění. [online]. [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491>

Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení), úplné znění zákona. [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: <http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-Sb-zakon-o-obcich-%28obecni-zrizeni%29.html>

Osobní rozhovory a dokumenty

Rozhovor se starostou obce.

Rozhovor s vedoucí organizačně-správního odboru v Kostelci nad Orlicí.

Volební dokumentace obce Tutleky.